

Κάθε άνοιξη, με τον ερχομό των αποδημητικών πουλιών, είχα την τύχη και την παρατηρητικότητα να εντοπίζω εκτός από τα «κοινά» χελιδόνια και πελαργούς, κάποια πανέμορφα αποδημητικά που έκαναν την Ελλάδα μας να μοιάζει με χώρα τροπική. Ρωτώντας, και αργότερα διαβάζοντας, έμαθα ότι αυτά τα πανέμορφα πουλιά λέγονται Μελισσοφάγος, Τσαλαπετεινός και Χαλκοκουρούνα. Από τότε λοιπόν που απέκτησα μία Ζενίτ φωτογραφική και ένα εξαιρετικό κατά τα άλλα, αλλά «λίγο» για τα πουλιά φακό τα «κυνηγούσα» φωτογραφικά με μανία!

Εξωτικά πουλιά

Μελισσοφάγος Merops apiaster

Τσαλαπετεινός Uruba erops

Χαλκοκουρούνα Coracias garrulus

ΚΕΙΜΕΝΟ - ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ: Νάσος Ναλμπάντης

Κάθε χρόνο περιμένω τους πρώτους φτερωτούς και πολύχρωμους επισκέπτες που δυστυχώς φέτος, λόγω κορωνοϊού, δεν ήμουν παρών στο ραντεβού. Λίγο αργότερα φυσικά κατά τη λήξη της καραντίνας είχα την τύχη να τα δω και να τα φωτογραφίσω πάλι. Όσες φορές και να τα συναντήσω, όσες χιλιάδες κλικ και να έχω τραβήξει, πάλι ενθουσιασμένος θα σηκώσω τη μηχανή και θα τραβήξω αμέτρητες πόζες μόλις τα δω σε απόσταση “βολής”.

Στα τρία είδη θα αναφερθώ αλφαβητικά μη θέλοντας να αδικήσω κανένα, έτσι κι αλλιώς μου αρέσουν εξίσου.

Ο **Μελισσοφάγος** είναι πτηνό μεσαίου μεγέθους με μήκος σώματος 25-30 εκατοστά και άνοιγμα φτερών 36-40 εκατοστά. Πολύχρωμος και εξωτικός, φαντάζει παράταιρος με το μεσογειακό τοπίο. Με πορτοκαλοκίτρινο λαιμό, γαλάζιο-πράσινο σώμα, κίτρινη πλάτη με καστανοκόκκινη κορώνα. Οι φτερούγες του είναι ως προς τη μεριά του βραχίονα πρασινοκαφέ, ενώ τα πρωτεύοντα φτερά είναι γαλάζια και τα δευτερεύοντα κόκκινα. Απ' την κάτω μεριά οι φτερούγες είναι μπεζ και οι άκρες και από τις δύο μεριές μαύρες. Το χαρακτηριστικό πέταγμα του, η φωνή και το χρώμα του δημιουργούν μια σιγουριά κατά την αναγνώριση του είδους.

Στη χώρα μας είναι καλοκαιρινός επισκέπτης. Φτάνουν στις περιοχές αναπαραγωγής του στα μέσα Απριλίου και αναχωρούν για την δυτική και νότια Αφρική τον Αύγουστο. Αποτελούν και μόνιμο κάτοικο στο νοτιότερο τμήμα της Ευρωπαϊκής ηπείρου. Τρέφονται αποκλειστικά με έντομα που τα πιάνουν πετώντας. Το κεντρί συνήθως το αφαιρούν τρίβοντας το έντομο στο χώμα ή σε κλαριά. Κατά την περίοδο αναπαραγωγής, φτιάχνουν τις φωλιές τους στο έδαφος σκάβοντας σε πλαγιές, όχθες ποταμών και αμμόλακους. Οι φωλιές τους είναι στοές βάθους 70 – 200 εκατοστών. Γεννούν 4-7 αυγά τα οποία κλωσσουν και οι δυο γονείς. Αξιόλογο είναι ότι κατά την ανατροφή των νεοσσών πολλές φορές το ζευγάρι έχει σαν βοηθούς ανώριμα αρσενικά άτομα.

Ο μελισσοφάγος στην Ευρώπη αναπαράγεται σ' όλες τις μεσογειακές χώρες, Πορτογαλία, Ιταλία, Ισπανία, Ελλάδα, Κύπρο και γενικά στα Βαλκάνια, την Ου-

κρανία και την νότια Ρωσία. Στην χώρα μας είναι κοινό αναπαραγόμενο είδος σε Μακεδονία και Θράκη, αλλά πιο σπάνιο προς τα νότια.

Ο **Τσαλαπετεινός** ίσως το πιο φανταχτερό πουλί της Ελλάδος με τα ασπρόμαυρα φτερά και το εντυπωσιακό λοφίο. Μεσαίου μήκους και αυτός που φτάνει τα 30 εκατοστά. Το κυρίαρχο χρώμα είναι το θερμό μπεζ με εντυπωσιακές ασπρόμαυρες ραβδωτές φτερούγες και κορώνα στολισμένη με ένα μεγάλο εντυπωσιακό λοφίο που ξεδιπλώνει συχνά. Ράμφος σχετικά μακρύ και κυρτό και ουρά μαύρη με φαρδιά λευκή ζώνη.

Ο τσαλαπετεινός φτάνει στη χώρα μας νωρίς αμέσως μετά τα χελιδόνια, έτσι είναι συνδεδεμένος με τον ερχομό της Άνοιξης. Τα πρώτα άτομα του είδους κάνουν την εμφάνισή τους από το δεύτερο δεκαήμερο του Μαρτίου ενώ τα περισσότερα έρχονται τον Απρίλη. Μετά το καλο-

καίρι θα αναχωρήσουν για το νότο τέλη Σεπτέμβρη, αρχές Οκτώβρη.

Αναπαράγεται σε ανοικτές περιοχές κοντά σε δάση, αμπέλια, οπωρώνες, ελαιώνες και τα μεγάλα πάρκα των πόλεων. Περνά τον περισσότερο χρόνο στο έδαφος και χρειάζεται περιοχές με χαμηλή ή καθόλου βλάστηση για να τραφεί κυρίως με έντομα και σκουλήκια. Καχύποπτος κρατά απόσταση από τον άνθρωπο και κατασκευάζει τη φωλιά του σε τρύπες δέντρων ή βράχων και μερικές φορές σε κτίρια ή ερείπια. Γεννά συνήθως 5-8 αυγά, το θηλυκό είναι το μόνο υπεύθυνο για την επώαση των αυγών που διαρκεί 16-19 ημέρες, με το αρσενικό να εφοδιάζει το θηλυκό με τροφή.

Είναι αγαπημένο πουλί της υπαίθρου και ο λαός μας του έχει δώσει πολλές ονομασίες όπως: Αγριοκοκκοράκι, Εποπιάς, Κατσουλοπετεινάρο, Κουκλοπετεινός, Μουμου, Μπαμπζάρα, Ξυλοκόκκορας, Πάπουζας, Παρδαλέκτορας, Παρδαλόπτερος, Πίπιζα, Πούπος και Πουπουξιάς.

Τέλος η **Χαλκοκουρούνα**. Είναι από εκείνα τα είδη που είναι αδύνατον να τα μπερδέψει κάποιος, τα εντυπωσιακά χρώματα του πτερώματος της την καθιστούν άμεσα αναγνωρίσιμη. Είναι λίγο μεγαλύτερη από τον μελισσοφάγο, αλλά είναι πιο στιβαρή και έχει πιο κοντό και χοντρό λαιμό. Το πτέρωμά της αποτελείται από το συνδυασμό του μπλε, του βαθυγαλάζου και του καστανού χρώματος που σε συνδυασμό με την σκούρα κάτω επιφάνεια των πτερύγων όταν πετά, της δίνουν μία από τις πρώτες θέσεις σε ομορφιά και χρώμα. Μάλιστα το πτέρωμά της ιριδίζει ανάλογα με τη γωνία που φωτίζεται έτσι φαίνεται από βαθύ γαλάζιο έως τυρκουάζ γαλαζοπράσινο. Το κεφάλι, ο λαιμός, και ολόκληρο το κάτω μέρος είναι τυρκουάζ. Το πάνω μέρος της πλάτης και των ώμων είναι κοκκινωπό-κανελί, ενώ το κάτω μέρος της πλάτης μπλε και η βάση της ουράς, βαθύ μπλε. Το μαυροκαφετί ράμφος είναι κοντόχοντρο και ισχυρό, με την άνω τμήμα του να έχει αγκιστρωτό άκρο.

Οι χαλκοκουρούνες τρέφονται με έντομα και διάφορα αρθρόποδα και μόνο κατά τη μετανάστευση προσθέτουν στο διαιτολόγιό τους φρούτα όπως σταφύλια και σύκα. Προτιμούν κυρίως ακρίδες, σκολοπενδρες, λιβελλούλες, τζιτζίκια, γρύλους, πεταλούδες και κάμπιες σπανίως και μικρά θηλαστικά, αμφίβια και ερπετά.

Η συνήθης τακτική κυνηγιού της χαλκοκουρούνας, είναι να εφορμά από σταθερό σημείο απότομα και να αρπάζει τη λεία της, κατόπιν επιστρέφει στη θέση εκκίνησης για να επαναλάβει την επίθεση. Μερικές φορές, όταν το περίβλημα της λείας είναι ανθεκτικό, το χτυπάει πάνω σε μια σκληρή επιφάνεια.

Οι χαλκοκουρούνες φωλιάζουν σε τρύπες δένδρων που είχαν ανοιχτεί από δρυοκολάπτες, από τις οποίες εξαρτώνται άμεσα. Μπορούν όμως να φωλιάσουν σε φυσικές κοιλότητες των δένδρων ή και να ανοίξουν τρύπες βάθους 60-70 εκατοστών σε αμμώδεις επιφάνειες, ιδιαίτερα στις όχθες ποταμών. Τέλος, περιστασιακά μπορούν να χρησιμοποιήσουν μια τρύπα σε ένα βράχο ή ένα παλιό κτίριο.

Δυστυχώς ο πληθυσμός της μειώνεται, τα αναπαραγόμενα ζευγάρια έχουν μειωθεί πολύ, ειδικά μετά τη δεκαετία του 60-70, με αποτέλεσμα σήμερα να αναπαράγεται μόνο στη Μακεδονία και τη Θράκη καθώς και στα νησιά μας όπως στην Κω, στην Σάμο ίσως και στη Μυτιλήνη. Απαιτείται απογραφή του ελληνικού πληθυσμού, μελέτη της βιολογίας του είδους, λήψη αυστηρών μέτρων κατά της λαθροθηρίας σε συνδυασμό με την ενημέρωση των κυνηγών. Έτσι, ειδικά για την Ελλάδα, το είδος κατατάσσεται στην κατηγορία τρωτά.

Το κυνήγι και των τριών ειδών απαγορεύεται από τη νομοθεσία. Δυστυχώς υπάρχει και στα τρία είδη μείωση πληθυσμού. Πρέπει επιτέλους η πολιτεία να ασχοληθεί σοβαρά με την Ελληνική φύση και να προστατεύσει, με όσα μέσα μπορεί, την πανίδα της.

Νομίζω ότι σε αυτό το άρθρο οι φωτογραφίες μιλούν από μόνες τους, η απaráμιλλη ομορφιά και των τριών ειδών είναι μοναδικό στολίδι της Ελληνικής γης και κάθε άνοιξη περιμένουμε με χαρά την άφιξή τους.

